

Matkailualan restonomiopiskelijoiden näkemyksiä kansainvälisyydestä

Sini Heikura

Opinnäytetyö

Kesäkuu 2021

Palvelualat

Restonomi (AMK), matkailu- ja palveluliiketoiminta

Tekijä(t) Heikura, Sini	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Päivämäärä kesäkuu 2021
	Sivumäärä 37	Julkaisun kieli Suomi
		Verkojulkaisulupa myönnetty: x
Työn nimi Matkailualan restonomiopiskelijoiden näkemyksiä kansainvälisyydestä		
Tutkinto-ohjelma Matkailu- ja palveluliiketoiminta		
Työn ohjaaja(t) Tunkkari-Eskelinen, Minna		
Toimeksiantaja(t) -		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Globalisaation myötä kansainvälisyyden tärkeys on kasvanut maailmassa. Teknologian kehittyminen on mahdollistanut vuorovaikutuksen ihmisten välillä ympäri maailmaa paikasta tai ajasta riippumatta. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää matkailualan restonomiopiskelijoiden näkemyksiä kansainvälisyydestä ja sen merkityksestä. Haluttiin saada selville, kuinka opiskelijat määrittävät kansainvälisen osaamisen ja mikä on koettu hyöty siitä.</p> <p>Tutkimus toteutettiin laadullisena tutkimuksena. Tutkimuksessa käytettiin puolistrukturoitua haastattelua. Haastatteluita tehtiin yhteensä seitsemän huhtikuun 2021 aikana. Haastattelut olivat yksilöhaastatteluita. Aineisto teemoiteltiin.</p> <p>Tutkimustulokset osoittivat, että kansainvälisyys on tärkeää matkailualan restonomiopiskelijoiden keskuudessa. Tutkimustuloksista selvisi, että kansainvälinen osaaminen nähdään laaja-alaisena kokonaisuutena. Kansainvälinen osaamisen tärkeys ulottuu arkielämästä työelämään. Kansainvälinen osaaminen nähdään yleissivistävä taitona nykymaailmassa. Työelämässä hyöty on sidoksissa erityisesti matkailualan kansainväliseen työympäristöön. Kansainvälinen osaaminen määrittää erilaisiin tietoihin, taitoihin, arvoihin ja asenteisiin. Ulkomaan opiskelijavaihdolla ja työharjoittelulla nähdään olevan tärkeä rooli kansainvälisen osaamisen kehittämisessä, unohtamatta kotikansainvälisyyden mahdollisuutta. Oma halu ja kiinnostus kansainvälisyyttä kohtaan luo perustan kansainvälisen osaamisen kehittymiselle.</p> <p>Tutkimus tuo opiskelijoiden näkökulman kansainvälisen osaamisen määrittämiseen ja merkitykseen nykypäivän maailmassa. Tutkimustulokset auttavat restonomikoulutuksen järjestäjiä näkemään kansainvälisyyden tärkeyden opiskelijoiden keskuudessa.</p>		
Avainsanat (asiasanat) Kansainvälisyys, matkailukoulutus, kansainvälinen osaaminen		
Muut tiedot (Salassa pidettävät liitteet)		

Author(s) Heikura, Sini	Type of publication Bachelor's thesis	Date June 2021 Language of publication: Finnish
	Number of pages 37	Permission for web publication: x
Title of publication Tourism students' views on internationality		
Degree programme Bachelor's Degree Programme in Tourism and Service Business		
Supervisor(s) Tunkkari-Eskelinen, Minna		
Assigned by -		
Abstract <p>With globalization, the importance of internationality has grown in the world. Advances in technology have made it possible for people to interact around the world, regardless of place or time. The aim of the study was to find out the views of tourism students on internationality and its significance. The aim was to find out how students define international competence and what the perceived benefits are from it.</p> <p>The study was conducted as a qualitative study. The study used a semi-structured interview. A total of seven interviews were conducted during April 2021. The interviews were individual interviews. The material was analyzed using thematic design.</p> <p>The research results showed that internationality is important among tourism students. The research results showed that international know-how is seen as a broad entity. The international importance of competence extends from everyday life to working life. International competence is seen as an educational skill in today's world. In working life, the benefits are particularly linked to the international working environment in the tourism industry. International competence is defined by different knowledge, skills, values, and attitudes. Student exchange and internships abroad are playing an important role in developing international competence, not forgetting the possibility of domestic internationality. One's own desire and interest in internationality creates the basis for the development of international competence.</p> <p>The research brings students' perspectives on the definition and significance of international competence in today's world. The research results help the organizers of tourism education to see the importance of internationality among students.</p>		
Keywords/tags (subjects) internationality, tourism education, international competence		
Miscellaneous (Confidential information)		

Sisältö

1	Johdanto	3
2	Matkailualan työ ja koulutus	4
2.1	Matkailu työnä	5
2.2	Matkailu-, ravitsemus- ja talousalan koulutus	6
2.3	Vaihto-opiskelu ja työharjoittelu ulkomailla	7
2.4	Kansainvälisyyden mahdollistaminen opinnoissa	8
2.5	Kansainvälisyys JAMKissa	10
2.6	Kotikansainvälisyys	10
3	Kansainvälinen osaaminen	11
3.1	Kompetenssi	11
3.2	Kansainvälinen osaaminen	12
3.3	OECD:n määritelmä kansainvälisestä osaamisesta	13
4	Tutkimusasetelma	16
4.1	Tavoite ja tutkimusongelma	16
4.2	Tutkimusmenetelmät ja toteutus	16
5	Tutkimustulokset.....	19
5.1	Opiskelijoiden näkemys kansainvälisestä osaamisesta.....	19
5.2	Koettu kansainvälinen osaaminen	21
5.3	Kansainvälisen osaamisen kerääminen.....	23
5.4	Kansainvälisen osaaminen hyöty	26
6	Pohdinta.....	28
6.1	Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys.....	30
	Lähteet	32
	Liitteet	35
	Liite 1. Apukysymykset haastatteluihin	35

Kuviot

Kuvio 1. Korkeakouluopiskelijoiden ulkomaanjaksot Suomesta ja Suomeen 2015-2020 (Opetushallitus n.d.)	8
Kuvio 2. Tunnistettu kansainvälisyys (Demos Helsinki 2013).....	13

Taulukot

Taulukko 1. Opiskelijoiden näkemys kansainvälisestä osaamisesta	27
Taulukko 2. Kansainvälisen osaamisen kerääminen.....	28
Taulukko 3. Kansainvälisen osaamisen hyöty.....	28

1 Johdanto

Globalisaation myötä kansainvälisyyden tärkeys on kasvanut maailmassa. Teknologian kehittyminen on helpottanut ihmisten välistä viestintää ja kommunikaatiota ympäri maailmaa. Kansainvälisyys on arkipäivää erityisesti työskenneltäessä matkailualalla kansainvälisessä työympäristössä kansainvälisten asiakkaiden kanssa Suomessa tai ulkomailla. Tässä opinnäytetyössä keskitytään matkailualan restonomiopiskelijoihin ja heidän näkemyksiinsä kansainvälisestä osaamisesta. Tämän opinnäytetyön aiheena on tutkia kansainvälisen osaamisen tunnettuutta ja merkitystä matkailualan restonomien keskuudessa.

Kansainvälinen osaaminen voidaan ymmärtää ja tulkita monella eri tavalla, mutta tässä tutkimuksessa selvitetään, miten opiskelijat ymmärtävät ja määrittävät sen, jotta merkitys voidaan selvittää. Tavoitteena on saada selville kansainvälisen osaamisen merkittävyys haastatteleamalla opiskelijoita. Tästä tutkimuksesta on hyötyä siinä mielessä, että se voi lisätä ihmisten tietoutta kansainvälisestä osaamisesta ja herättää uudenlaista keskustelua aiheesta. Lisäksi tutkimus kertoo matkailualan restonomikoulutuksien järjestäjille myös tietoa opiskelijoiden mietteistä ja näkemyksistä kansainvälisyydestä. Inspiraatio opinnäytetyöhön tulee omasta lukioaikaisesta vaihto-oppilas vuodesta Italiassa vuonna 2014 ja sen myötä tulleesta kokonaisvaltaisesta kansainvälisyyskokemuksesta.

2 Matkailualan työ ja koulutus

Matkailu

Matkailu on ilmiöitä ja suhteita, jotka syntyvät vuorovaikutuksesta turistien, yrityksiä hankkijoiden, valtion, yhteisöjen ja ympäristön välillä isäntämaissa ja kohteissa. Matkailun tarkka määrittäminen on hieman hankalaa, koska matkailu ulottuu monille eri sektoreille ja aloille ja tarkkoja rajoja ei ole. (Fletcher & Fyall & Gilbert & Wanhill 2018, 6.) Matkailuksi voidaan määrittää tapahtumaa, jossa ihminen poistuu päivittäisen elinympäristön ulkopuolelle paikkaan tai kohteeseen, jossa hän oleskelee yhtämittaisesti korkeintaan 12 kuukauden ajan. Syynä matkustamiseen voi olla monia syitä esimerkiksi työmatka, vapaa-aika tai jokin muu syy. (Veijola 2013, 18.)

Matkailun historia ulottuu pitkälle tuhansien vuosien taakse. Idea siitä, että ihmiset voisivat matkustaa vapaa-ajan, oppimistarkoituksen ja terveysyiden takia, syntyi vasta 1700-luvulla. Aluksi matkailu oli mahdollista vain hyvätuloisille ihmisille, mutta 1800-luvulla rautateiden keksiminen toi matkailun mahdolliseksi myös kaikille ihmisille tuloista riippumatta. Sanotaan, että tämän päivän matkailun juuret ulottuvat enemmänkin 1950-luvulle, kahden maailman sodan jälkeiseen aikaan (Fletcher ym. 2018, 2.)

Maailman matkailujärjestö (UNWTO eli United Nations World Tourism Organisation) on määrittänyt matkailun kolmeen eri osaan: kotimaan-, ulkomaan- ja maahan suuntaavaan matkailuun. Kotimaan matkailulla tarkoitetaan niitä toimia mitä tietyn maan vakituinen asukas tekee kyseisessä maassa. Kotimaan matkailuun kuuluu myös osa ulkomaanmatkailusta. Tällä tarkoitetaan henkilön tapahtunutta matkustamista ennen suunniteltua ulkomaanmatkaa. Ulkomaanmatkailulla tarkoitetaan sitä, kun tietyn maan asukas matkustaa elinympäristönsä ulkopuolelle paikkaan. Maahan suuntaavalla matkailulla tarkoitetaan ulkomaalaisten matkailua kyseiseen maahan. (International Recommendations for Tourism Statics 2008. 2010, 9)

2.1 Matkailu työnä

Matkailu työnä sijoittuu matkailutoimialalle. Suomessa matkailutoimiala voidaan jakaa kahteen eri pääalueeseen: majoitus- ja ravitsemistoimintaan sekä ohjelmapalveluihin. Ohjelmapalveluihin kuuluvat erilaiset matkatoimistojen sekä matkanjärjestäjien tarjoamat palvelut kuten huvipuistot, museot, laskettelukeskukset, luonnonpuistot sekä kuntokeskukset. Kaiken tämän ympärillä toimii myös useat eri alat kuten vähittäiskaupat, hyvinvointi- ja terveystyöpalvelut sekä erilaiset liitot ja tahot, jotka tukevat matkailun toimintaedellytyksiä. Kaikkea tätä voidaan kutsua yhteisellä nimityksellä: matkailuklusteri (Tunkkari-Eskelinen 2017, 164.)

Matkailutyölle tyypillistä on joustavuutta vaativa vuorotyö, osa-aikaiset työsopimukset, epäsäännöllisyys sekä sesonkityöskentely. Matkailualan työntekijältä vaaditaan itsenäisyyttä, monipuolisuutta sekä vastuunkantoa. Matkailutyössä korostuu sekä työntekijän luonne että henkilökohtainen tietotaito. Työn vaativuuteen nähden muun muassa palkkaus sekä arvostus matkailutyössä on vähäteltyä. Matkailualalla on kuitenkin mahdollisuus päästä monipuolisiin työtehtäviin erikokoisissa yrityksissä ja organisaatioissa. Ominaista työssä on kohdata erilaisia ihmisiä eri maista ja kulttuureista edustaen eri tulotasoja ja elämäntapoja. Kohtaamiset ovat yleensä ainutkertaisia, nopeasti ohimeneviä ja toistumattomia (Veijola & Valkonen 2008, 10-37; Tunkkari-Eskelinen 2017, 165-167.)

Matkailutyössä palvelumaisema muuttuu jatkuvasti. Työpäivän aikana työympäristö voi vaihtua monta kertaa, yhtenä hetkenä työntekijä voi olla selittämässä ohjeita kelkkasafarille lähtijöille ja toisena hetkenä paistamassa makkaraa kodassa. Toisena päivänä sama työntekijä voi olla tarjoilemassa paikallisessa ravintolassa alkoholia ja seuraavana päivänä iglussa kertomassa suomen historiasta. Palvelumaisemalla tarkoitetaan sitä ympäristöä mikä vaikuttaa työntekijään ja asiakkaaseen palvelun tapahtuessa (Veijola & Valkonen 2008, 36-38.) Palvelumaiseman vaihtelevuuden myötä työntekijän ammattitaito isojen kokonaisuuksien hallinnassa, palvelualltiudessa ja itseohjautuvuudessa korostuu.

Vuonna 2017 julkaistussa restonomien valtakunnallisessa palkka- ja työllisyys tutkimuksessa ”Restonomit työelämässä” tarkastellaan vuosina 2005, 2011 ja 2015 tehtyjen tutkimuksien tuloksia. Tutkimuksiin osallistui valmistuneita restonomi opiskelijoita ympäri suomen noin 3000. Pääominaisuuspiirteiksi nousi monipuolisuus, pelisilmä ja ihmistuntemus. Tärkeiksi ominaisuuksiksi vastaajien kesken nousi usein muun muassa ongelmanratkaisukyky, suurien kokonaisuuksien hallinta, oman työn johtaminen ja itseohjautuvuus. Suuria eroja vuosien aikana ei ollut, kun tarkastellaan restonominominaisuuspiirteitä. Suurin poikkeavuus oli koetussa kansainvälisyys- ja kulttuuriosaamisessa, verrattaessa vuotta 2005 vuosien 2011 ja 2016 välillä. Vuonna 2005 30 % vastaajista arvioi kansainvälisyys- ja kulttuuriosaamisen hyväksi, kun taas 2011 ja 2016 vuosina 40 % vastaajista arvioi sen hyväksi. (Adamsson & Lehtinen & Ohtonen & Väyrynen 2017, 45-49). Tutkimuksessa ei avattu mahdollisia syitä kansainvälisyys- ja kulttuuriosaamisen kasvulle.

2.2 Matkailu-, ravitsemus- ja talousalan koulutus

Matkailu-, ravitsemus- ja talousalaa voi opiskella ammattikoulussa kolmen vuoden koulutuksella, joka vastaa 180 opintopistettä. Ammattikoulusta valmistuttuaan opiskelija saa ammattinimikkeekseen esimerkiksi tarjoilija, kokki tai vastaanottovirkailija. Koulun jälkeen on mahdollista jatkaa opiskelua alalla ammattikorkeakoulussa. Ammattikorkeakoulututkinnon jälkeen on mahdollista jatkaa opiskelua vielä ylempään ammattikorkeakoulututkintoon. (Matkailu- ja ravintola-ala, koti- ja laitostalous n.d.) Yliopistossa matkailualaa pystyy suorittamaan tutkinnon matkailun tutkimuksesta. Yliopisto-opintoja matkailututkimuksesta tarjoaa Suomessa vain Lapin yliopisto. Matkailunliiketoimintaan erikoistuneen maisterin tutkinnon voi suorittaa Itä-Suomen yliopistossa. (Korkeakouluopinnot n.d.)

Matkailu- ja ravintola-alan ammattilaisen tutkintonimike on restonomi. Restonomi on ammattikorkeakoulun tutkinto ja se koostuu monipuolisista opinnoista ja kouluttaa opiskelijoista kannattavan liiketoiminnan osaajia. Restonomin opintoihin kuuluu iso osa työharjoittelua, tuntimäärältään se vastaa yli 800 tuntia. Kokonaisuudessaan restonomin koulutus on 210 opintopistettä, eli noin 3,5 vuotta kestävä koulutus.

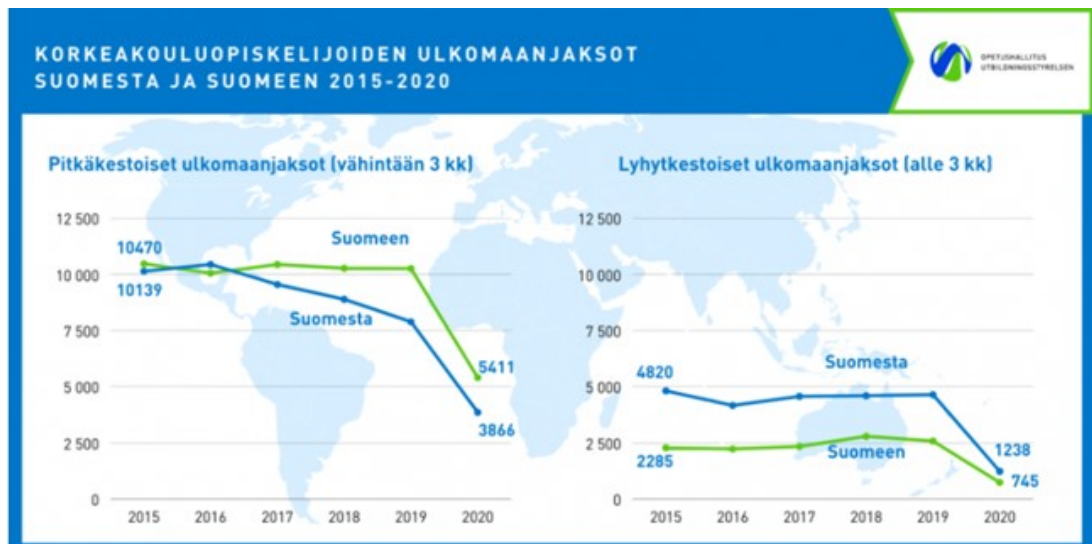
Suuntautuminen opinnoissa voi vaihdella korkeakouluittain. Restonomi voi työskennellä erilaisissa työtehtävissä majoitus-, matkailu-, ohjelma- ja toimitilapalveluissa. Koulutus antaa hyvät valmiudet toimia monipuolissa työtehtävissä palvelualalla. Käytännönläheisyys on opintojen A ja O. Jatko-opintomahdollisuuksia restonomikoulutuksen jälkeen löytyy ylemmästä ammattikorkeakoulusta. (Restonomitutkinto ammattikorkeakoulusta n.d.) Restonomi AMK tutkintoa voi opiskella ympäri Suomea 12 eri ammattikorkeakoulussa (Korkeakouluopinnot n.d.).

Restonomien työpaikat ulottuvat laajasti palvelualalle. Jokainen restonomi voi luoda omanlaisen urapolun omien mielenkiintojensa ja opintojensa suuntautumisen pohjalta. Yleisimmät työnantajat ovat majoitussektori, ravintola-ala, koulutus- ja opetusala, ruokapalveluala ja kaupan ala (Adamsson, Lehtinen, Ohtonen & Väyrynen 2017, 26). Matkailun koulutusohjelman myötä restonomi voi työllistyä erilaisiin markkinointi-, kehittämis- ja esimiestehtäviin matkailualalle (Miksi restonomia tarvitaan? 2014, 11). Uusia työnkuvia syntyy alalle jatkuvasti muuttuvan maailman myötä.

2.3 Vaihto-opiskelu ja työharjoittelu ulkomailla

Vaihto-opiskelulla tarkoitetaan eri mittaisia opintojaksoja ulkomailla vaihdellen yhdestä kuukaudesta 12 kuukauteen. Ulkomaan opiskelijavaihdon aikana opiskelija suorittaa osan opinnoistaan ulkomailla paikallisessa koulussa, joka vastaa opiskeltavia opintoja Suomessa. Ulkomaan työharjoittelulla tarkoitetaan ulkomailla suoritettavaa työharjoittelua paikallisessa yrityksessä tai organisaatiossa ja sen kesto vaihtelee yhdestä kuukaudesta useaan kuukauteen. (Vaihtomahdollisuudet n.d.)

Opetushallituksen mukaan ulkomaanjaksoksi tilastoidaan vähintään viikon kestävä vaihto- tai harjoittelujakso ulkomailla. Ulkomaanjakso tulee olla osana suoritettavaa tutkintoa kotikorkeakoulussa. Pitkäkestoiseksi ulkomaanjaksoksi tilastoidaan yli 3 kuukautta kestävä ulkomaanjakso ja alle 3 kuukautta kestävä ulkomaanjakso tilastoidaan lyhyeksi ulkomaanjaksoksi. Tilastot sisältävät kaikki korkeakoulu- ja yliopisto-opiskelijat, jotka ovat liikkuneet vaihto-ohjelmien kautta ja he, ketkä ovat itse järjestäneet vaihtopaikkansa.

Kuvio 1. Korkeakouluopiskelijoiden ulkomaanjaksot Suomesta ja Suomeen 2015-2020 (Opetushallitus n.d.)

Kuviosta 1 voidaan huomata, että pitkäkestoiset yli 3 kuukauden ulkomaanjaksot ovat suosittumia kuin lyhytkestoiset alle 3 kuukauden ulkomaanjaksot. Vuonna 2015 pitkäkestoisia ulkomaanjaksoja suoritettiin Suomesta yhteensä 10 139, kun taas vuonna 2019 luku on ollut noin 7600. Isoin lasku on ollut vuoden 2020 suoritetuissa ulkomaanjaksoissa, kun luku on ollut vain 3866.

Vuoden 2020 suoritetuiden ulkomaanvaihtoon suurin vaikutus on ollut vallitseva koronavirus, toiselta nimeltään COVID-19. Koronavirus epidemia sai alkunsa 2019 joulukuussa Kiinan Wuhanissa. Koronavirus aiheuttaa ihmisille hengitystieinfektioita. 11.3.2020 koronavirusepidemia julistettiin pandemiaksi WHO maailman terveysjärjestön toimesta (Uusi koronavirus (COVID-19) 2021).

2.4 Kansainvälisyyden mahdollistaminen opinnoissa

Tuula Teerin tekemässä selvityksessä Opetus- ja kulttuuriministeriölle ”Jokaiselle mahdollisuus kansainvälistymiseen” (2019) suositellaan kansainvälisyyden kaksinker- taistamista vuoteen 2030 mennessä. Selvityksessä käydään läpi eri toimia kansainvä- liseen liikkuvuuteen niin lukio, ammatillisessa kuin korkeakoulutuksissa (Teeri 2019, 11). Teeren mukaan hallitusohjelman tavoitteena on lisätä kansainvälistymistä kai- killa koulutusasteilla. Tavoitteena on kouluttaa suomalaisista osaajia, keillä löytyy

into ja kyky käyttäytyä globaalissa maailmassa kansainvälisessä vuorovaikutuksessa (mts. 11).

Tarkastellessa korkeakoulutusta, selvityksen tavoitteena on, että jokainen korkeakouluopiskelija tottuu opinnoissaan käyttäytymään monikulttuurillisessa ja kansainvälisessä ympäristössä, ymmärtäen eriävyyttä, erilaisia globaaleja haasteita sekä kestävän yhteiskunnan perusteita. Konkreettinen tavoite on sisällyttää pääsääntöisesti kansainvälistymisjakso jokaiseen korkeakoulututkintoon. Jaksolla tarkoitetaan joko kansainvälistä tutkimus tai harjoittelujaksoa ulkomailla tai kansainvälisessä ympäristössä tapahtuvaa opiskelu- tai harjoittelujakso. Euroopan Unioni on kannustanut opiskelijoita lähtemään vaihto-opiskelemaan jo 80-luvun alusta. Erasmus- ohjelma on perustettu tukemaan liikkuvuutta jo vuodesta 1987 lähtien. Tavoitteen saavuttamiseksi on tarpeellista hyödyntää Erasmus ja EU TKI- ohjelmien liikkuvuusosioita sekä samalla määrittää tarkemmin kansainvälisen osaamista, jotta sen tunnistaminen olisi helpompaa (mts. 14–18).

Opiskelijoiden- ja opettajien kansainvälinenvaihto, opetus muulla kielellä kuin kotimaan kielellä, koulujen kampusten kansainvälistäminen ja kansainvälinen opiskelijarekrytointi mahdollistavat kansainvälisyyden Euroopan korkeakouluissa. Korkeakouluittain ja alueellisesti erot kansainvälisyys työssä voivat olla suuria (mts. 17–18).

Tavoitteen, kansainvälisyyden kaksinkertaistaminen vuoteen 2030 mennessä tarvitaan paljon toimia. Selvityksessä on kerrottu kahdeksan monipuolista toimenpidettä, joidenka avulla tavoite voidaan saavuttaa. Kansainvälisten tukipalvelujen lisääminen, kansallinen tietopankki tulee kerätä kaikesta tiedosta mitä erilaisista kansainvälistysmahdollisuuksista ja rahoitusjärjestelmistä saadaan, kansainvälistymisen strategia ja toimenpideohjelma tulee löytyä jokaiselta oppilaitokselta koulutusasteesta riippumatta sekä lisätä opettajien kansainvälistäkasvatusta. Muita konkreettisia ohjeita ovat harkita stipendijärjestelmän perustamista, jotta jokainen henkilö taustastaan huolimatta saadaan mukaan kansainväliseen koulutuksen piiriin, ammatti- ja aikuis- koulutuksessa tulee huomioida perheelliset myös ja mahdollistaa heidän kansainvälinen harjoittelunsa ja opiskelu, pitää tutkia ja selvittää poikien ja miesten vähempi

osallistuminen kansainväliseen toimintaan ja viimeisenä kehittää yritystukia (mts. 34-35). Kaikki nämä auttavat lisäämään kansainvälisyyttä opetuksessa.

2.5 Kansainvälisyys JAMKissa

Jyväskylän ammattikorkeakoulu tarjoaa monipuolisesti eri kansainvälistymis- mahdollisuuksia eri koulutusaloilla. Jamk tarjoaa mahdollisuuden muu muassa opiskelija- ja henkilöstöliikkuvuuteen (harjoittelu/vaihto-opiskelu ulkomailla), useaan eri englanninkieliseen tutkinto-ohjelmiin, kaksoistutkinnon suorittamiseen, erilaisiin kansainvälisiin projekteihin, hankkeisiin ja verkostoihin sekä oppimis- ja toimintaympäristön, mikä mahdollistaa kansainvälistymisen. Keskiössä on koulutus ja TKI eli tutkimus-, kehitys ja innovaatiotoiminta koulujen ja työelämän kanssa. Jamkilla on yli 300 yhteistyökumppania ympäri maailman, luoden koululle laajan kansainvälisen verkoston. Jamk osallistuu myös Erasmus+ korkeakoulutus ohjelmaan, jonka myötä korkeakoulutuksen laatua ja kansainvälistymistä edistetään. (JAMK n.d.)

2.6 Kotikansainvälisyys

Kotikansainvälisyydellä tarkoitetaan kansainvälisen osaamisen keräämistä omassa kotiympäristössä kansainvälisien kokemusten kautta. Kotikansainvälisyys mahdollistaa kansainvälisen kompetenssin saavuttamisen myös niille opiskelijoille, joilla ei syystä tai toisesta ole mahdollisuutta lähteä ulkomaille. Kotikansainvälisyys on esimerkiksi tutustumista uusiin vieraisiin kulttuureihin ja kieliin.

JAMKissa edistetään kansainvälisyyttä käyttämällä ulkomaalaista kirjallisuutta opinnoissa. On myös olemassa erilaisia opintojaksoja, jotka on keskittynyt eri kulttuureihin ja kieliin. Jamkin kansainvälinen ympäristö koostuu ulkomaalaisista vaihto-opiskelijoista, tutkinto-opiskelijoista, vierailijoista ja luennoitsijoista. (Kotikansainvälistyminen n.d.) Jamkin opiskelijajärjestö JAMKO tarjoaa mahdollisuuden kansainvälisyydestä kiinnostuneille opiskelijoille kv- tai degreetutorointia. Kansainvälinen tutorointi on vaihto-opiskelijoiden tutorointia eli auttamista käytännön asioissa ennen tuloa Suomeen ja Suomessa olon aikana. Kv- tutori auttaa vaihto-opiskelijoita sopeutu-

maan suomalaiseen kulttuuriin, toimintatapoihin, opiskelijaelämään ja elinympäristöön. Kv-tutorointi kehittää kotikansainvälisyys taitoja. (Kansainvälinen tutorointi n.d.) Degreetutor toimii samalla periaatteella kuin kv-tutor, mutta degreetutor auttavat englanninkielisten tutkinto-ohjelmien opiskelijoita, jotka suorittavat kokonaisen tutkinnon Suomessa. (Degreetutorointi n.d.)

3 Kansainvälinen osaaminen

Kohti kansainvälistä osaamista

Globalisaatiolla tarkoitetaan sitä, että jokaisen alueen ja valtion yhteiskunnallinen kehitys on riippuvainen toisten alueiden tapahtumista ja olosuhteista (Globalisaatio ja maahanmuutto 2018). Digitalisaation ja teknologian myötä kommunikointi maailmassa on helpottunut huomattavasti. Kansainvälisyydellä on monta eri nimeä. Kansainvälinen osaaminen, kansainvälisyys osaaminen, globaaliosaaminen, globaalipätevyys ja vaikka mitä. Selkeää yhtä käsitettä on vaikea löytää. OECD:n määrittää globaalien kompetenssin eli pätevyyden neljään eri osa-alueeseen (kts. luku 4.3), jota voidaan kutsua myös kansainväliseksi osaamiseksi (PREPARING OUR YOUTH FOR AN INCLUSIVE AND SUSTAINABLE WORLD 2018, 7). Määritelmiä on yhtä monta kuin tulkitsijoita. Tässä tutkimuksessa keskitytään pääosin kansainvälisestä osaamisesta OECD:n määrittämässä merkityksessä. Osaamiseen ja sen alaluokkiin ei syvennytä tarkemmin.

3.1 Kompetenssi

Laajoja osaamiskokonaisuuksia voidaan nimittää kompetensseiksi. Kompetenssit kuvaavat pätevyyttä, suorituspotentiaalia ja tässä yhteydessä kykyä toimia ammattiin kuuluvissa työtehtävissä. Suomessa ammattikorkeakouluja kehoitetaan käyttämään jakoa yhteisiin ja koulutusohjelmakohtaisiin kompetensseihin. Tavoitteena on, että eri osaamiskokonaisuuksia voidaan arvioida ja selkeästi erottaa toisistaan kompetenssien avulla. Opiskelijan alakohtaisen asiantuntijuuden kehittyminen perustuu

koulutuskohtaisille kompetensseille ja koulutusohjelmien yhteisille kompetensseille. Yhteisillä kompetensseilla tarkoitetaan koulutusohjelmien yhteisiä ja jaettuja osaamiskokonaisuuksia ja tietoja. Kompetenssit rakentavat perustan ammattitaidon kehitykselle, yhteistyökyvylle sekä toimintaan työelämää varten. (Auvinen, Heikkilä, Illola, Kallioinen, Luopajarvi, Raji & Roslöf 2010, 6–8).

Ammattikorkeakoulututkintojen yhteisiksi kompetensseiksi on tehty suositus Arene ry:n eli ammattikorkeakoulujen rehtorineuvoston puolesta. Tavoitteena on edistää ammattikorkeakoulutuksien yhtenäistä linjaa, NFQ eli kansallisessa tutkintojen ja muun osaamisen viitekehityksessä, kuinka soveltaa viitekehystä osana osaamisprofiilien laadinnassa, osaamisen arvioinnissa ja suunniteltaessa opetussuunnitelmia. Yhteisiä kompetensseja ovat eettinen osaaminen, oppimisen taidot, innovaatio-osaaminen, työyhteisöosaaminen ja kansainvälistymisosaaminen. Jokaisen osaamisen kuvaus on eritelty ammattikorkeakoulututkintoa ja ylempää ammattikorkeakoulututkintoa varten. Tarkasteltaessa kansainvälistä osaamista, sen pääpointit ammattikorkeakouluopintoihin ovat, että opiskelija kykenee toimimaan yhteistyössä monikulttuurisessa ympäristössä, omaa oman alansa työtehtävissä tarvittavan kielitaidon ja huomio oman alansa kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia ja vaikutuksia (mts. 3–8).

3.2 Kansainvälinen osaaminen

Kansainvälisen osaamisen määritelmä ei ole yksiselitteinen, vaan moniulotteinen kokonaisuus. Kansainväliseen osaamiseen yhdistetään usein ensimmäiseksi kielitaito ja kulttuuri tuntemus. Se myös yhdistetään ihmiseen, joka matkustelee paljon tai on suorittanut opintoja ulkomailla. Tänä päivänä, se on paljon muutakin. Kansainvälinen osaaminen ei ole tunnettu ilmiö, joten sitä on myös vaikeampi tunnistaa. On olemassa myös iso joukko ihmisiä, joilla ei ole ennen tunnistettu olevan kansainvälistä osaamista. He ovat ihmisiä, jotka eivät lähde ulkomaille, mutta keräävät kansainvälistä osaamista kotimaassaan. He ovat koko ajan vuorovaikutuksessa ihmisten kanssa ympäri maailmaa netin välityksellä keräten kansainvälisiä vaikutteita päivittäin. Kuvio 2:sta nähdään, miten pieni osa kansainvälisestä osaamisesta on tunnistettu ja kuinka paljon osaamista on piilossa. (Piilotettu osaaminen 2013, 7-10.)

Kuvio 2. Tunnistettu kansainvälisyys (Demos Helsinki 2013)

3.3 OECD:n määritelmä kansainvälisestä osaamisesta

Pisa (Programme for international students assesment) on tutkimusohjelma, jossa tutkitaan 15-vuotiaita nuoria ja heidän osaamistansa eri osa-alueilla OECD:n jäsenmaiden välillä kolmen vuoden välein (PISA- tutkimus ja Suomi n.d.). OECD eli The Organisation for Economic Co-operations and Development on taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö (Who we are n.d.). Tutkimuksen tarkoituksena on arvioida tulevaisuuden kannalta tärkeitä osa-alueita, mitkä tekijät vaikuttavat taitoihin ja kuinka ne kehittyvät ajan kanssa. Tutkimuksen tarkoituksena on saada tietoa koulutuksen tasosta ja tuloksista sekä koulun ulkopuolella tapahtuvasta oppimisesta, jota voidaan vertailla kansainvälisessä vertailukehyksessä. Lisäksi tutkimuksessa tarkastellaan oppimista tukevia asioita kuten taitoja ja asenteita. Pääaineet mitä arvioidaan ovat luonnontieteet, matematiikka ja lukutaito. (Pisa tutkimus ja Suomi n.d.) Vuonna 2018 arviointiin on otettu ensimmäistä kertaa mukaan myös kansainvälinen osaaminen (PREPARING OUR YOUTH FOR AN INCLUSIVE AND SUSTAINABLE WORLD 2018, 2).

Kansainvälisen osaamisen määritelmä ja arviointiohjeet auttavat päättäjiä ja koulun johtajia luomaan uusia opetussuunnitelmia, jotka lähestyvät kansainvälistä osaamista kognitiivisena, sosioemotionaalisenä ja kansallisena oppimistavoitteena. Nämä auttavat myös hallituksen kykyä seurata edistymistä ja varmistaa järjestämällinen tuki.

(Mts. 7.)

Kansainvälinen osaaminen ei ole tietty taito, vaan se on yhdistelmä neljästä eri osa-alueesta, joita ihminen osaa soveltaa taidokkaasti kohdatessaan ihmisiä eri kulttuureista, ja jotka edustavat erilaisia näkemyksiä erilaisista globaaleista ongelmista, joko kasvokkain tai virtuaalisesti. Neljä eri osa-aluetta ovat tieto, taito, arvot ja asenteet. Tiedolla tarkoitetaan sitä, että ihminen osaa tutkia ja tarkastella paikallisia, globaaleja että kulttuurillisia ongelmia. Taidolla tarkoitetaan sitä, että ihminen osaa arvostaa ja ymmärtää toisten ihmisten eri näkökulman katsoa asioita ja maailmaa. Ihminen osaa muuttaa tietoisuuden, asian syvempään ymmärtämiseen. Arvot ja asenteet tarkoittavat sitä, että ihminen osaa harjoittaa soveliasta, avointa ja tehokasta vuorovaikutusta eri kulttuurien näkökulmasta, pitäen mielessä jokaisen osapuolen. Nämä kaikki neljä osa-aluetta menevät käsitteinä päällekkäin, joista syntyy yksi yhtenäinen käsite kansainvälinen osaaminen. Kansainvälisen osaamisen kerääminen ei tapahdu hetkessä, vaan on elämän pituinen prosessi, jossa ei ole maaliviivaa, vaan oppiminen jatkuu äärettömyyteen. (Mts. 7-12.)

Tieto

Kansainvälinen osaaja osaa hyödyntää opitun tiedon maailmasta ja kriittisestä ajattelusta aina muodostaessaan oman mielipiteensä globaaleista asioista ja ongelmista. Jotta ihminen voi kehittyä tässä osiossa, on hänellä oltava medianlukutaitoa. Kansainvälisen osaaja osaa myös analysoida tietoa ja argumentteja perustellen omia näkemyksiään paikallisista, kansallisista että maailmanlaajuisista ongelmista. (Mts. 9.)

Taito

Jotta ihminen voi ymmärtää toisen ihmisen kulttuurin ja toiminta tavan toimia, on hänen ymmärrettävä ja sisäistettävä oma kulttuuri ensimmäiseksi. Ymmärtääkseen toisen ihmisen ajattelutavan, joka poikkeaa omasta näkemyksestä täysin, on ihmisen ensimmäiseksi ymmärrettävä ja selvitettävä oma näkemys asiaan. Toisen näkemyksen tai uskomuksen ymmärtäminen ei tarkoita välttämättä tämän hyväksymistä. Taito nähdä asioita toisen kulttuurin silmin auttaa syventämään osaamista ja kyseenalaistamaan ihmisen omaa näkemystään asioihin, mikä johtaa ymmärtäväisempään päätöksen tekoon, kun on tekemisissä eri kulttuurien edustajien kanssa. (Mts. 9.)

Arvot ja asenteet

Kansainväliseltä osaajalta edellytetään avoimuutta asenteessaan käyttäytyessä ihmisten kanssa, jotka tulevat eri kulttuuritaustoista. Tarvitaan arvostusta kulttuurien erovaisuudelle ja asennetta globaalista ajattelusta. Avoimuus muita kulttuureita kohtaan vaatii kansainväliseltä osaajalta uteliaisuutta ja halua sitoutua kuuntelemaan ja ymmärtämään muiden ihmisten näkökulmia maailmasta. Tarvitaan aktiivista otetta ja halua harjoittaa kanssakäymistä muiden kulttuuritaustojen omaavien henkilöiden kanssa. On tärkeää oppia heidän kulttuurilliset näkökulmansa, ja nähdä miten he tulkitsevat tuntemattomia ja tuttuja ilmiötä. Avoimuutta lisää se, että kansainvälinen osaaja osaa nähdä toisen ihmisen arvot, uskomukset ja käyttäytymisen arvokkaana ja opettavaisena, eikä pitää omia näkemyksiään yhtenä oikeana tapana. Kulttuurien välinen avoimuus osoitetaan halukkuutena olla vuorovaikutuksessa ja tehdä yhteistyötä niiden ihmisten kanssa, joidenka koetaan edustavan eri kulttuurillisia näkemyksiä. Arvostuksella ei tarkoiteta muuntautumista toisen ihmisen erilaisiin arvoihin, uskomuksiin ja käyttäytymiseen, vaan niiden ymmärtämistä. Se ei tarkoita, että niitä pitäisi hyväksyä tai omaksua itselleen. (Mts. 18–19.)

Arvot toimivat kriteereinä ja standardeina, joita ihminen käyttää tiedostomatta, että tietoisesti arvioidessaan asioita. Perusta miten pitäisi tehdä ja ajatella erilaisissa tilanteissa. Arvot motivoivat käyttäytymistä ja asenteita. Ihmisarvon ja kulttuurien monimuotoisuuden arvostaminen lisää kansainvälistä osaamista, koska ne muodostavat kriittisen filtterin, jonka läpi ihminen käsittelee tietoja eri kulttuureista ja sitä kautta päättävät miten he toimivat muiden ihmisten ja maailman kanssa. Koulutuksella on

iso vaikutus ihmisen arvoihin. Koulutus, joka rohkaisee arvostamaan ihmisoikeuksia, ihmisarvoa ja monimuotoisuutta korostaa yhteisiä piirteitä, jotka yhdistävät meitä kaikkia tässä maailmassa. (Mts. 18–19.)

4 Tutkimusasetelma

4.1 Tavoite ja tutkimusongelma

Tässä tutkimuksessa tutkittiin matkailualan restonomiopiskelijoiden näkemyksiä kansainvälisyydestä ja sen merkityksestä. Tutkimuksessa tutkittiin erityisesti kansainvälisen osaamisen merkitystä. Kansainvälisen osaamisen merkityksestä restonomiopiskelijoiden näkemänä ei löydy tietoa, jonka kautta aihe valikoitui. Tavoitteena oli tuottaa hyödyllistä informaatiota opiskelijoiden näkökulmasta restonomi koulutuksien järjestäjille. Tavoitteena oli myös saada selville ilmiön, kansainvälinen osaamisen tunnettuus opiskelijoiden keskuudessa, jonka kautta pystyttiin lähteä arvioimaan kansainvälisen osaamisen merkitystä.

Tutkimuskysymyksenä oli: *Mitä kansainvälinen osaaminen on? Mikä merkitys kansainvälisellä osaamisella on opiskelijoille?*

Tämä tutkimus tuo esiin matkailualan restonomien äänen kansainvälisen osaamisen tunnettuudesta ja merkityksestä. Haastateltavat olivat Jyväskylän ammattikorkeakoulun restonomiopiskelijoita. Tavoitteena oli saada näkemyksiä matkailuun suuntautuneita restonomiopiskelijoita, jotka ovat opintojensa loppusuoralla.

4.2 Tutkimusmenetelmät ja toteutus

Tutkimusongelma ratkaistaan tutkimusmenetelmien avulla. Tutkimusmenetelmien valinta vaatii ongelman tuntemista. Onnistuneen tavoitteen saavuttamiseksi on tärkeää luoda luotettavaa tietoa, jotta tutkimuksen ratkaisu voidaan perustella. (Kananen 2015, 65.) Tämän tutkimuksen luotettavuutta arvioidaan viimeisessä luvussa.

Tässä tutkimuksessa valittiin kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimusote. Tutkimusote valittiin sen takia, koska tutkimuksessa haluttiin mahdollistaa ilmiön eli tässä tapauksessa kansainvälisen osaamisen syvempi ymmärtäminen. Ilmiön tunnettuus restonomiopiskelijoiden keskuudessa oli vielä epäselvä. Syvälinen näkemys ilmiöstä on yksi laadullisen tutkimuksen peruspiirteistä. (mts. 71.) Tarkoituksena oli selvittää matkailualan restonomiopiskelijoiden mielipiteitä ja näkemyksiä tutkimusaiheesta, jonka perusteella haastattelu valittiin aineistonkeruumenetelmäksi. Tutkimusmenetelmiä voi olla joko strukturoimaton-, puolistrukturoitu- ja strukturoituhaastattelu. Strukturoimaton haastattelu on usein avoin haastattelu, jossa ei ole tarkkaan määriteltyjä kysymyksiä tai selkeää etenemistapaa jokaisen haastateltavien kohdalla. Strukturoidussa haastattelussa on puolestaan tiukka etenemisjärjestys ja jokaiselta haastateltavalta kysytään täysin samat kysymykset. (mts. 144). Tässä tutkimuksessa valikoitui tutkimusmenetelmäksi näiden edellä mainittujen välimuoto eli puolistrukturoitu haastattelu. Haluttiin varmistaa, että haastattelu pysyy oikeilla raiteilla, jotta tutkimuskysymyksiin saataisiin varmasti vastaus, mutta samalla haluttiin antaa myös vapaus haastattelijalle ja haastateltavalle haastattelutilanteeseen.

Haastattelua varten tehtiin Word tiedostoon haastattelurunko, jota käytettiin apuna haastattelu tilanteessa. Haastattelussa oli yhteensä 15 kysymystä, joista 2 oli määrällisiä kysymyksiä ja loput 15 oli avoimia kysymyksiä. Haastatteluissa edettiin loogisella järjestyksellä kysymyksiä apuna käyttäen. Haastattelutilanteessa kysymysten muotoilu, tarkentaminen, järjestys sekä esimerkkien antaminen vaihteli haastateltavan vastauksien mukaan. Haastateltavien määrää pohdittiin tutkimuksen edetessä tutkimusvaiheeseen. Haastateltavien määrästä ei päätetty ennakoltaan tiettyä määrää, vaan menttiin yksi haastattelu kerrallaan eteenpäin, vastauksia analysoiden ja pohditen. Seitsemännen haastattelun jälkeen koettiin, että saturaatio on saavutettu haastattelujen määrässä, kun tulokset alkoivat toistamaan itseään (vertaa Kananen 2015, 146).

Jokainen haastateltava oli Jyväskylän ammattikorkeakoulun matkailuun suuntautuva restonomiopiskelija. Haastateltavat saatiin omien koulussa olevien kontaktien kautta. Haastateltaville kerrottiin tutkimuksen tarkoitus ja mihin tutkimustuloksia käytetään. Haastattelut tehtiin anonymisti eli vastauksia ei pysty yhdistämään haastateltaviin.

JAMKin restonomiopinnot ovat muuttuneet vuosien myötä. Ennen vuotta 2019 matkailunrestonomiopinnot olivat osittain englannin kielellä ja muuten suomen kielellä. Vuonna 2019 matkailun suuntautuminen muuttui täysin englanninkieliseksi Tourism Management -ohjelmaksi. Muita mahdollisuuksia suuntautumisia opinnoissa on palveluliiketoiminta ja kestävä gastronomia. (Matkailu- ja ravitsemisala n.d.)

Haastateltavista viisi oli neljännen vuoden ja kaksi kolmannen vuoden matkailurestonomiopiskelijoita. Jokainen haastattelu toteutettiin yksilöitynä Microsoft teams puheluna. Haastattelut päätettiin toteuttaa teams haastatteluna vallitsevan COVID-19 viruksen takia. Teams haastattelut äänitettiin puhelimella ja litteroitiin sanatarkasti, jotta tulosten analysointi ja tulkitseminen olisi tarkempaa ja todenmukaisempaan. Litterointi tehtiin, jotta aineistoa voidaan analysoida eri menetelmin. Aineisto luettiin moneen kertaan läpi, jotta saatiin selville mitä aineisto viestii.

Teemoittelu on yksi analyysimenetelmistä laadullisessa tutkimuksessa. Teemoittelussa tutkija käy läpi aineistomateriaalia etsien yhdistäviä tekijöitä. Tutkija kirjaa yhdistävät tekijät yhteen, jonka jälkeen muodostuu teemojen nimet. (Saaranen-Kauppinen 2006.) Tässä tutkimuksessa aineistoanalyysi teemoiteltiin. Vastaukset yhdistettiin yhteen word tiedostoon, jonka jälkeen aineistosta poimittiin samaan teemaan liittyvät vastaukset. Nämä teemat olivat lopulta opiskelijoiden näkemys kansainvälisestä osaamisesta, oma koettu kansainvälinen osaaminen ja sen kerääminen sekä hyöty. Aineisto luettiin läpi monta kertaa ja välillä myös palaten kuuntelemaan äänitteitä, jotta saatiin varmistettua oikea ymmärrys haastateltavien vastauksiin. Tämän jälkeen ruvettiin kirjoittamaan vastauksia yhtenäiseen tekstiin, pitäen mielessä tutkimuksen lähtökohdan, tavoitteet ja itse tutkimuskysymykset. Tätä kautta saatiin tuotettua tutkimustulokset.

5 Tutkimustulokset

5.1 Opiskelijoiden näkemys kansainvälisestä osaamisesta

Haastatteluista kävi ilmi, että kansainvälinen osaaminen on pintapuolisesti tuttu opiskelijoille ja he muistavat kuulleen sen useasti eri tilanteissa, mutta sen syvempää ymmärrystä asiaan liittyen, he eivät kokeneet osaavan selittää. Epävarmuutta käsitteen tunnettavuudesta oli havaittavissa. Osa opiskelijoista vetosi epävarmuuttaan siihen, että he eivät koe, että kansainvälisestä osaamisesta on suoraan puhuttu tai kerrottu mitä se konkretiassa on.

Uskon varmasti, että sellai pääpiirteisesti tiedän mitä se on ja silleen niinku yleisellä tasolla, mutta en varmasti silleen niinku syvällisesti. (O2)

On sinäsä jonkinlainen käsitys, mutta en tiää varmaks että onko se sititä, mitä sillä haetaan. (O4)

Kaikki vastaajista mainitsi heti kielitaidon, kun kysyttiin mitä kansainvälisestä osaamisesta tulee ensimmäisenä mieleen. Englanninkielentaito koettiin tärkeänä taitona.

No mulle tulee tietenkin mieleen se, että ymmärtää myös kansainvälisesti tunnettuja kieliä etkä vain suomea. (O4)

Noo englantia tarvii aivan varmasti, että pelkällä suomen kielellä ei varmasti pärjää missään enää. (O7)

Haastatteluista kävi ilmi, että kansainvälinen osaaminen yhdistetään vahvasti työelämään. Kansainvälistä osaamista pidettiin tulevaisuuden yhdestä tärkeimmistä taidoista, kun maailma globalisoituu ja työskentely tapahtuu yhä enemmän kansainvälisissä työympäristöissä.

Tulevaisuudessakin tullaan työskentelemään monimuotoisessa ympäristössä, missä on ihmisiä ympäri maailmaa niin täytyy olla kansainvälistä kokemusta ja ymmärrystä. (O1)

Tässä meidänkin ammatissa tulee tulevaisuudessakin varmasti tilanteita, joissa kohtaa eri maitten ihmisiä niin täytyy osata käyttäytyä silleen kunnioittavasti ja näin. (O7)

Opiskelijoiden vastaukset kansainvälisestä osaamisesta voidaan jakaa neljään eri ryhmään. Tietoihin, taitoihin, arvoihin ja asenteisiin. Osa opiskelijoista mainitsi, tietoisuuden lisäämisen tärkeyden globaaleista asioista. On tärkeä hakea oma-aloitteisesti tietoa ja ymmärrystä kansainvälisistä asioista. Opiskelijat nimesivät kielitaidon lisäksi kommunikaatiotaidot, ongelmanratkaisukyvyyn, viestintätaidot ja kulttuuriosaamisen. Kulttuuriosaamisella opiskelijat tarkoittivat sitä, että ymmärretään erilaisia kulttuureja, osataan huomioida se, että joissakin kulttuureissa toimintatavat ovat todella erilaisia kuin omassa kotimaan kulttuurissa. Yksi opiskelijoista mainitsi myös sen, että opittaessa uusista kulttuureista, syvennetään samalla oman kulttuurin osaamista ja tuntemista.

Opiskelijat kuvailivat viestintä ja kommunikaatiotaitoja siten, että osataan työskennellä eri maista ja kulttuureista tulevien ihmisten kanssa. Ratkaista ongelmia, vaikka pohjana olisi eri toimintatavat omista kulttuureistaan, minkä tuloksena on ymmärrettävä, arvostava ja kunnioittava käytös.

Noo esim työpaikalla just ne viestintätaidot, että siis vaikka ei puhuta samaa kieltä eikä meillä ole mitään yhteisiä ymmärryksiä tai muita niin sitten me kuitenkin osataan ottaa toisemme huomion ja sitten ratkotaan ongelmia erillä tavalla kuin mä ratkaisisin ongelmia vain suomalaisten kesken. (O4)

Arvoja ja asenteita opiskelijat mainitsivat muu muassa arvostuksen ja kunnioituksen muita ihmisiä kohtaan, jotka tulevat eri maista ja kulttuureista. Yksi opiskelijoista mainitsi esimerkkinä ennakkoluulot ja niiden kanssa toimiminen.

Kaikilla tai no suurimmalla osalla on vähä niinku tietynlaisia ennakkoluuloja tai ennakkokäsityksiä tietyn maalaisista, niin niiden ennakkokäsitysten kanssa toimiminen silleen kunnioittavasti eri kulttuurien kohdattaessa. (O6)

Yksi opiskelijoista mainitsi myös kunnioituksen vanhempia tai korkeammassa asemassa olevia ihmisiä kohtaan, miten puhutella ja käyttäytyä heidän kanssaan. Sama henkilö mainitsi, myös aikakäsityksen: ymmärtää sen, että kaikissa maissa ei ole sama aikakäsitys asioista, joissakin kulttuureissa, kun sovitaan tietty aika niin myöhästymisen sovitusta tapaamisesta voi olla epäkunnioittavaa, kun toisessa kulttuurissa se on enemmän normi.

Ymmärrystä siihe, että eri maittenkin ja kulttuurien ihmiset käyttäytyvät vähän eri tavalla kuin me ja on niinku asioitaki, jotka on normaaleja meille, mutta ei niille ja toisinpäin. (O8)

Useampi vastaajista sanoi mielenkiinnon vieraita kulttuureja ja kieliä kohtaan olevan tärkeä. Tietynlainen uteliasuus, sosiaalisuus, suvaitsevaisuus, avarakatseisuus rohkeus ja halu oppia uutta erilaisista kulttuureista, kielistä ja ihmisistä miellettiin kansainvälisessä osaamisessa tärkeäksi.

--tietynlainen sosiaalisuus että tavallaan uskaltaa lähestyä niitä kv ihmisiä ja ottaa selvää asioista ja tavallaan kiinnostuneisuus ja semmonen utelaisuus auttaa. (O1)

5.2 Koettu kansainvälinen osaaminen

Opiskelijoita pyydettiin arvioimaan omaa henkilökohtaista kansainvälistä osaamistaan omin sanoin. Kukaan opiskelijoista ei kokenut omaa kansainvälistä osaamistaan huonoksi. Opiskelijoiden omat kansainväliset kokemukset näkyivät vastauksissa. Opiskelijat perustelivat osaamisensa suoraan omiin kokemuksiin, kuten työskenteleeseen kansainvälisessä ympäristössä tai suoritettuun ulkomaan opiskelijavaihtoon tai työharjoitteluun. Osa opiskelijoista mainitsi kansainvälisen osaamisen kehittyneen

opiskeltaessa monikulttuurisessa ympäristössä opintojensa aikana, erilaisten ryhmätöiden ja kurssien myötä.

No se aina hämmentää kuinka paljon meilläkin on vaihtareita koulussa niin on sit tutustunut vaihtareihin ja sitä kautta oppinu kulttuureista ja sitten joillakin kurseilla tietenkä niinku ainakin se kielitaito silleen niinku ehkä oman alan sanastoo kehittyäny. (O3)

Just esim ku ollaan koulussa tehty esimerkiksi erilaisia ryhmätöitä missä on ollu ööö henkilöitä ympäri maapalloa ja erilaisista kulttuureista tulevia ihmisiä jaa kielitaito itsessään on kun se paranee nii se luo mahdollisuuden työskennellä niissä erilaisissa kansainvälisissä ympäristöissä (O1)

Eräs opiskelija koki, että hänellä oli jo ennen matkailualan restonomiopintoja hyvä kansainvälinen verkosto kavereita ja kokemuksiaan heidän kanssaan.

Kaikki viisi seitsemästä opiskelijasta, jotka olivat olleet opiskelijavaihdossa tai työharjoittelussa ulkomailla, mainitsivat siitä heti alkuun. Nämä viisi opiskelijaa kokivat, kansainvälisen osaamisen hyvänä vedoten opiskelijavaihtoon/työharjoitteluun ulkomailla. He kokivat sillä olleen isoin vaikutus omaan kansainväliseen osaamiseen.

koska mä oon itse käyny vaihdossa niin minä uskoisin, että se on parantanut mun kansainvälistä osaamista, koska etenkin ryhmätöissä sun pitää osata ottaa huomioon ne kaikki eri kulttuureista tulleet ja kaikilla omat toimintamallit ja tavat mitä on tottunut toimimaan, mutta nyt sun pitäisi toimia yhteen hiileen niin mä uskoisin kyllä, että mulla ainakin on sitä osaamista koska minulla on kokemusta myös kansainvälistä ympäristöstä. (O4)

Yksi opiskelijoista kertoi kansainvälisen osaamisensa olevansa hyvä Euroopan tasolla, mutta muiden maanosien kohdalla heikompi.

--sillai on päässy monenlaisiin kulttuureihin tutustumaan ja siihen että miten ihmiset eri kulttuureissa niinku vaikka kommunikoi tai käyttäytyy ja että minkälaisia eroja löytyy että sillai ihan OK mutta sitten jos esimerkiksi pitäisi omaa sitä kansainvälistä osaamista heijastaa vaikka johonkin aasiaan päin.. nii sitten taas niinku en kyllä kokisi yhtään silleen olevani taitava. (O2)

Kaksi muuta opiskelijaa, jotka eivät olleet suorittaneet opiskelijavaihtoa tai työharjoittelua ulkomailla, kokivat myös hyväksi heidän kansainvälisen osaamisensa vedoten työkokemukseen Suomessa. Opiskelijat kertoivat, että toimiminen kansainvälisten asiakkaiden kanssa työympäristössä lisäsi heidän kulttuuriosaamistansa, ongelmanratkaisukykyä ja vuorovaikutustaitoja.

Mähän en puhu saksaa sanakaa, niin multahan on tilattu kaljaa saksaksi ja oon luovinu sen tilanteen niin että ollaan lopulta päästy siihen tilanteeseen että mä tiän mitä se halua ja hän tietää paljon se maksaa – (O8)

5.3 Kansainvälisen osaamisen kerääminen

Haastatteluista selvisi, että kansainvälinen osaaminen kehittyi parhaiten kansainvälisessä ympäristössä. Haastatteluista kävi ilmi, että opinnoissa on tärkeää mahdollistaa niin matalan kynnyksen kotikansainvälistyminen kuin ulkomaan opiskelijavaihto tai työharjoittelu. Opiskelijat mainitsivat esimerkkeinä koulun vaihto-opiskelijoihin tutustumisen, erilaisiin kansainvälisiin kursseihin osallistumisen ja kielentaidon parantaminen. Oma aktiivisuus on tärkeässä osassa haettaessa lisää tietoa ja ymmärrystä kansainvälisestä osaamisesta. Osa opiskelijoista pohti myös oman asenteen merkitystä ja uskaliaisuutta kerätessä kansainvälistä osaamista.

Koulu tarjoa erilaisia mahdollisuuksia kansainvälistymiseen, niin oikeesti tarttuis niihin tilaisuuksiin, eikä pelkäis sitä, ku tuntuu et tosi moni halua mennä sieltä mistä aita on matalin eikä mennä oman mukavuusalueen ulkopuolelle. (O4)

Jos mietitään ulkomaita, niin siellä tietenkin rohkeesti tutustumalla uusiin ihmisiin ja pistämällä itseään semmoseen tilanteisiin missä pääsee oppimaan sitä uutta. (O6)

Opiskelijat kokivat, että opiskelijavaihtoon ja työharjoitteluun ulkomailla kannustaminen ja sen markkinoiminen opiskelijoille on tärkeää. Jo vaihdossa käyneiden opiskelijoiden vertaistuki koettiin tärkeänä, heidän, jotka ovat käyneet saman prosessin läpi vaihdon tai työharjoittelun kautta.

Opiskelijoiden mukaan kansainvälistä osaamista oppii parhaiten käytännön kokemusten kautta. Opiskelijat mainitsivat opiskelijavaihdon tai työharjoittelun ulkomailla tärkeäksi osaksi sen kehittämistä. Kaikki viisi seitsemästä opiskelijasta, jotka olivat suorittaneet opiskelijavaihdon tai työharjoittelun ulkomailla kokivat sillä olleen suurin positiivinen vaikutus omaan kansainväliseen osaamiseen. Suurin osa opiskelijoista, mainitsi englannin kielen taidon ja erityisesti puhumisen kehittyneen paljon vaihdon/työharjoittelun aikana, kynnys puhua vierasta kieltä madaltui.

vaikka joku enkun lausuminen olis välillä vaikeaa tai pitäis että jostain sanaa, että se ei niinku haittaa, että kunhan tietää vaan että osaa ilmaista itseään sillai että tulee ymmärretyksi. (O2)

Moni opiskelijoista kertoi, että itseluottamus kehittyi paljon. Luottamus siihen, että pärjää myös yksin vieraassa ympäristössä kaukana koti Suomesta. Ymmärrys ja kyky toimia eri kulttuureista tulevien ihmisten kanssa ja elää normaalia elämää vieraassa ympäristössä ilman omaa tukiverkostoa. Toimia erilaisten ihmisten kanssa, jotka edustavat täysin erilaisia toimintatapoja ja tyynejä esimerkiksi opiskeltaessa.

Huomas kyllä, että tulee kyllä niinku tosi hyvin erilaisten ihmisten kanssa tai vaikka olis siis niinku luonteenpiirteiltään erilaisten ja siten just vaikka eri kulttuureista millä on ihan erilaiset arvomaailmat tai semmoiset ja silti tulee niinku kuitenkin toimeen ja voi ihan ystäväytyä niin se yllätti. (O3)

Haastatteluista kävi ilmi, että kaikki seitsemän opiskelijaa olivat yksimielisiä siitä, että ulkomaan opiskelijavaihtoa tai työharjoittelua ei tulisi pitää pakollisena osana opintoja, koska kaikilla ei ole siihen mahdollisuutta. Opiskelijat pitivät kuitenkin ehdottoman tärkeänä kansainvälisyyden sisällyttämisen matkailualan restonomiopinnoissa edes jossain muodossa. Haastatteluista selvisi, että ulkomaan opiskelijavaihdon ja työharjoittelun tilalla voisi olla pakollinen kotikansainvälisyys toiminta esimerkiksi vaihto-oppilaiden tutorointi tai erilaiset kansainväliset tapahtumat ja näin mahdollistaa kaikille kansainvälisen kokemuksen jollakin tasolla. Opiskelijat ehdottivat myös lyhyiden vaihtojen mahdollistamisen opinnoissa esimerkiksi viikon matka Saksaan. Tärkeää opiskelijoille oli se, että jokainen opiskelija pääsee kehittämään osaamistaan edes jossakin muodossa.

Haastatteluissa selvisi, että kaikki opiskelijat arvostavat kotikansainvälisyyttä osana kansainvälistä osaamisen kehittämistä, mutta suurin osa ei kuitenkaan koe sen olevan verrattavissa ulkomailta kerättyyn kansainväliseen osaamiseen ja sen tuomaan arvoon. Opiskelijoilla, jotka olivat suorittaneet ulkomaan opiskelijavaihdon tai työharjoittelun, oli hieman selkeämpi näkemys asiaan ja kokivat, että ulkomailta kerätty kansainvälinen osaaminen on erilaisempaa ja arvokkaampaa kuin kotikansainvälistymisellä kerätty kokemus. Isoimpana erona nähtiin se, että Suomessa ympäristönä toimii turvallinen ja tuttu ympäristö vaihto-oppilaista huolimatta, kun taas ulkomailla ympäristönä toimii täysin uusi ja vieras ympäristö kaukana turvallisuuden tunteesta. Ulkomailla joutuu menemään oman mukavuusalueen ulkopuolelle jatkuvasti ja näin olleen oppien enemmän kansainvälisestä ympäristöstä. Nämä opiskelijat kuitenkin korostivat myös sitä, että kotikansainvälisyyden kautta kerätty kansainvälinen osaaminen on kuitenkin todella arvokasta.

Minun mielestä se ei ole ihan täysin saman arvoista osaamista, koska sä voit Suomessa valita sun oman kaveriporukan esimerkiksi ja ne on sama henkisiä ja tulee toimeen, mutta sit ku sä meet oikeesti sinne syvään päätyyn tuntemattomaan ja sä et voi valita kenekä kaa oot ja sulle tulee konfliktejä mutta sun pitää vaan selviytyä siitä ja sitten sun ongelmanratkaisukyky kehittyy tosi paljon enemmän (O4)

Opiskelijat ketkä eivät olleet suorittaneet vaihtoa, kokivat selkeämmin saman arvoisuuden kerätyssä kansainvälisessä osaamisessa. Haastatteluissa kävi ilmi, että opiskelijat pitävät osaamisia samanarvoisina, mutta mainitsevat myös osaamisten välisen eron. Kotikansainvälisyydellä kerätty osaaminen on kotiympäristössä kerättyä kansainvälistä osaamista, kun taas ulkomailta kerätty osaaminen tapahtuu enemmän kansainvälisessä ympäristössä. Opiskelijat huomauttavat kuitenkin, että omalla panostuksella on suuri vaikutus, kuinka oma kansainvälinen osaaminen kehittyy kotikansainvälistymisellä.

5.4 Kansainvälisen osaaminen hyöty

Haastatteluista kävi ilmi, että suurin osa opiskelijoista näkee kansainvälisen osaamisen hyödyn tärkeimpänä työelämässä. Opiskelijat kokivat, että erityisesti matkailualalla työskenneltäessä kansainvälisen osaamisella on suuri merkitys. Erityisesti asiakaspalvelutehtävissä kansainvälisten asiakkaiden kanssa, korostuu kansainvälisestä osaamisesta erityisesti kulttuuriosaaminen ja kielitaito. Tärkeintä on ymmärtää, että kulttuurierot ovat huomattavat ja osaa sovittaa kulttuurit ja työskentelytavat yhteen.

Matkailualalla työskennellessä erittäin todennäköisesti tulee työskentelee sillai että jos työkavereista joku ei oo kv niin asiakkaista ainakin on... ja varsinkin työskenneltäessä asiakaspalvelutehtävissä ei tiedosta kaikkia niitä asioita mitkä kulttuurillisesti eroaa nii voi jopa loukata kv asiakasta nii ja aspan laadulla on suora yhteys yrityksen brändii ja menestykseen. (O2)

Osa opiskelijoista uskoi, että erityisesti ulkomaan opiskelijavaihdolla ja työharjoittelulla on iso etu työmarkkinoilla, vedoten siihen kokonaisvaltaiseen kokemukseen mitä se ihmiselle antaa. Osa opiskelijoista mainitsi myös kansainvälisen osaamisen mahdollistavan uusien kavereiden saannin ja tähän liitettiin nimenomaan rohkeus ja kielitaito.

Opiskelijat kokivat kansainvälisen osaamisen olevan myös tärkeä jokapäiväisessä elämässä. Kerätty kokemus kansainvälisessä ympäristössä lisää avarakatseisuutta. Opiskelijat painottivat tietotaidon tärkeyttä. Kaikki kansainvälinen kokemus ja opittu tietämys eri kulttuureista, toimintavoista, kielistä auttaa ihmistä elämässä toimimaan kunnioittavasti muita kohtaan. Osa opiskelijoista mainitsi kansainvälisen osaamisen yleissivistäväksi kaikille ihmisille ja yhdistää siitä saadun hyödyn jokapäiväiseen elämään.

ite piän sitä ihan sillai niin kuin tällaisena yleissivistävänä osaamisena tai tietona, että ymmärtää että kaikki kulttuurit ei ole samanlaisia kuin meillä suomessa niin ja sitten että jos on sitten tekemisissä sellaisten ihmisten kanssa, jotka ei tule samasta kulttuurista niin osaa arvostaa sitä ja ymmärtää että miksi jotkut toimintatavat tai ihan vaikka joku puhetapa on. (O2)

--ja yleisesti maailma on globalisoitunut, niin ei ole enää sitä näkemystä, että olemme täällä suomalaiset omanaan vaan nykyään tuntuu, että se on itsestäänselvyys, että jokaisella olis edes jonkunlainen kansainvälistä osaamista, auttaa ihan normi arkielämässäkin. (O7)

Yhteenveto tärkeimmistä tutkimustuloksista teemoittain taulukkoon muunnettuna

Taulukko 1. Opiskelijoiden näkemys kansainvälisestä osaamisesta

Tieto	Taito	Arvot ja asenteet
Oma aloitteinen tiedonhaku Ihmisten ja kulttuurien erilaisuuden tiedostaminen Gloobaalien asioiden tutkiminen ja tiedon lisääminen	Kulttuuriosaaminen Erilaisuuden ymmärtäminen Ongelmienratkaisukyky Viestintätaidot Kommunikaatiotaidot Kielitaito	Arvostus muita kulttuureita ja toimintatapoja kohtaan Erilaisuuden arvostaminen Halu oppia uutta Mielenkiinto kansainvälisyyttä kohtaa Avoimuus Sosiaalisuus Avarakatseisuus Rohkeus

Taulukko 2. Kansainvälisen osaamisen kerääminen

Vapaa-aika	Koulu
Matkustaminen Tutustuminen eri kulttuuritaustoista tuleviin ihmisiin oma-aloitteisesti	Kieliopinnot Ulkomaan opiskelijavaihto ja työharjoittelu Vaihto-opiskelijoihin tutustuminen Kotikansainvälistyminen: vaihto-opiskelijoiden tutorointi, kansainväliseen toimintaan osallistuminen

Taulukko 3. Kansainvälisen osaamisen hyöty

Arkielämä	Työelämä
Yleissivistävä osaaminen jokaiselle	Työllistyminen paranee Osaa toimia kansainvälisessä työympäristössä Osaa toimia kunnioittavasti työympäristössä Arvostaa erilaisuutta

6 Pohdinta

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää matkailualan restonomiopiskelijoiden näkemyksiä kansainvälisyydestä ja sen merkityksestä. Kansainvälinen osaaminen nähtiin moniulotteisena kokonaisuutena. Kansainvälisyys on tärkeää opiskelijoiden näkemänä niin arkielämässä kuin työelämässä. Tutkimus eteni alkutahmeuden aiheen rajaamisen ja ymmärtämisen jälkeen mutkattomasti. Aiheesta teki vaativan sen laaja-alaisuus ja oikeiden käsitteiden löytäminen.

Kansainvälinen osaaminen restonomiopiskelijoiden mielestä on laaja-alainen kokonaisuus. Opiskelijat määrittivät kansainvälisen osaamisen eri osa-alueisiin: tietoihin, taitoihin, arvoihin ja asenteisiin. Tietoa edustaa oma aktiivisuus kerätä ja kasvattaa omaa tietoisuuttaan maailman asioista, eri kulttuureista ja kielistä. Opiskelemalla ja olemalla utelias uusia ja vieraita asioita kohtaan. Taitoja edustaa kielitaito, kulttuuri-osaaminen, kommunikaatiotaidot, ongelmanratkaisukyky ja viestintätaidot. Englan-

nin kielentaito, avoimuus ja oma asenne luovat pohjan omalle kansainvälisyyden kehittymiselle. Oma halu ja kiinnostus kansainvälisiä asioita kohtaan on tärkeää. Kansainvälistä osaamista voidaan kehittää menemällä oman mukavuusalueen ulkopuolelle kansainvälisessä ympäristössä joko Suomessa tai ulkomailla. OECD:n (2015) määritelmä kansainvälisestä osaamisesta tukee opiskelijoiden määritelmää. Opiskelijat mainitsivat kaikki OECD:nkin määrittämät osa-alueet kansainvälisestä osaamisesta: tieto, taito, arvot ja asenteet. Maailman muuttuessa kansainvälisempään suuntaan, kansainvälistä osaamisen määritelmää tulee tulevaisuudessa tarkistaa ja määrittää uudelleen, koska se voi muuttaa muotoaan.

Opiskelijat toivovat selkeyttä ja lisää kansainvälisen osaamisen määrittämistä, jotta sen ymmärtäminen ja hyöty saataisiin paremmin käyttöön. Tutkimuksen mukaan, opiskelijat halusivat tietää enemmän mitä erilaisia kansainvälistymismahdollisuuksia on ja miten konkretiassa kansainvälistä osaamista voi kerätä. Tuula Teeren (2019) tekemässä suosituksessa kohti kansainvälisempää Suomea, kerrottiin yhdeksi toimenpiteeksi kansallisen tietopankin perustamisen, mikä vastaisi opiskelijoiden tarpeeseen tietää erilaisista kansainvälisyysmahdollisuuksista.

Kansainvälisyyden merkitys nähtiin tärkeänä arkipäivän tasosta työelämään saakka. Kansainvälinen osaaminen on tärkeää nykypäivän globaalissa maailmassa. Kansainvälisyyden tärkeys näkyy opiskelijoiden näkemänä arkielämässä yleissivistävä taitona. Kansainvälisen osaamisen myötä ihminen osaa kohdella kunnioittavasti muita ihmisiä, ymmärtää erilaisuutta ja toimia erilaisten ihmisten kanssa, ketkä edustavat eri kulttuureja, kieliä ja toimintatapoja. Tämä sama pätee työelämään.

Tunkkari-Eskelisen (2017) matkailu työn määrittämisessä sanottiin, että matkailu työlle ominaista on kohdata ihmisiä eri maista ja kulttuureista, jotka edustavat eri elämäntapoja ja tulotasoja. Opiskelijat tunnistivat kansainvälisen osaamisen tärkeyden osana matkailu työtä. Kerätyllä osaamisella ihminen voi mennä erilaisiin kansainvälisiin tilanteisiin työelämässä itsevarmalla ja kunnioittavalla otteella. Tärkeys nähtiin olevan erityisesti sidoksissa opiskeltavaan alaan eli tässä tapauksessa matkailualaan. Matkailualan kansainvälinen työympäristö kansainvälisten asiakkaiden ja

työkavereiden kanssa, vaatii jonkin näköistä kansainvälistä osaamista jokaiselta työntekijältä. Opiskelijat näkevät kansainvälisen osaamisen tulevaisuudessa entistä tärkeämmässä roolissa ihmisen elämää.

Opiskelijat tunnistavat kansainvälisen liikkuvuuden tärkeyden. Kansainvälistä vaihtoa ja työharjoittelua ulkomailla pidetään isona tekijänä kansainvälisen osaamisen lisäämisessä. Ulkomaan opiskelijavaihdolla tai työharjoittelulla uskottiin olevan iso positiivinen vaikutus työllistymiseen matkailualalle. Kansainvälisen osaamisen tunnistaminen ja sen määrittäminen auttavat myös ulkomaan opiskelijavaihdon tai työharjoittelun tai kotikansainvälisyyden kautta kerätyn kansainvälisen osaamisen tunnistamisessa ja sen hyödyntämisessä. Opiskelijat pitivät tärkeänä kansainvälisen osaamisen tuomista lisää opintoihin ja kehittämään monimuotoisia tapoja kerätä kansainvälistä osaamista. Opiskelijat pitivät tärkeänä vaihto-opiskelijoiden ja suomalaisten tutkinto-opiskelijoiden sekoittamista keskenään. Kansainvälisen osaamisen kehittämiseen koettiin olevan suurin vaikutus henkilön oma asenne ja aktiivisuus.

Kansainvälisyyden keräämisen mahdollistamisen kaikille opiskelijoille pidettiin opiskelijoiden keskuudessa tärkeänä joko kotikansainvälistymisen tai ulkomaan opiskelijavaihdon/harjoittelun kautta. Jokainen ihminen ei pääse lähtemään ulkomaan opiskelijavaihtoon rahatilanteen tai elämäntilanteen vuoksi, joten kansainvälisyyden tuominen ihmisen kotimaan ympäristöön on tärkeää. Tuula Teeren (2019) suosituksen yhtenä tavoitteena on luoda kansainvälisyyden mahdollistaminen jokaiselle ihmiselle, taustasta tai perhetilanteesta huolimatta.

6.1 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuuden arviointi perustuu tarkkaan dokumentaatioon. Aineiston pohjalta myös toiset ihmiset pystyisivät päätyämään samoihin lopputuloksiin. Polku aineistosta tutkimustuloksiin tulisi olla johdonmukainen. (Kananen 2015, 353.) Tutkimuksessa otettiin luotettavuus ja eettisyys huomioon erilaisintavoin. Haastateltavilta kysyttiin lupa ja halukkuus osallistua tutkimukseen. Jokaiselle haastateltavalle esiteltiin tutkimuksen tarkoitus ja mihin heidän vastauksiansa tullaan

käyttämään. Haastateltaville kerrottiin vastauksien anonymiteetistä, eli antamia vastauksia ei voida yhdistää haasteltavaan jälkikäteen.

Haastattelurunko mietittiin etukäteen järkeväksi tuki tutkimuksen luotettavuutta. Haastattelujen aikana annettujen esimerkkien tarkoituksena oli saada haastateltavat ajattelemaan kysymystä ja vastauksia syvemmin kuin mitä ilman esimerkkejä olisi tapahtunut. Haastattelujen alussa haastateltaville painotettiin, että vastauksiin ei ole oikeita tai väärä vastauksia, vaan jokainen vastaa oman tietotaidon ja näkemyksen mukaisesti. Tällä haluttiin tukea ja kannustaa haastateltavia vastaamaan kysymyksiin todenmukaisesti omia mielipiteitä esille tuoden. Haastattelu tilanne uskotaan olleen miellyttävä haastateltaville, kun tutkijana oli myös opiskelija. Tutkimuksessa ei käsitelty mitään arkaluontoisia asioita, mitkä olisi vaikuttanut opiskelijoiden todenmukaiseen vastaamiseen.

Jatkotutkimusehdotuksena olisi tutkia vastaako opiskelijoiden näkemykset ja odotukset kansainvälisen osaamisen tärkeydestä matkailualalla työelämässä. Kuinka tärkeässä roolissa kansainvälinen osaaminen on työelämässä? Toinen jatkotutkimus ehdotus on tutkia miten työntajat matkailualalla ymmärtävät kansainvälisen osaamisen ja sen tärkeyden?

Lähteet

- Adammson K., Lehtinen E., Ohtonen P. & Väyrynen J. 2017. Restonomit työelämässä tutkimus. Viitattu 27.8.2020. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/144520/Restonomit_tyoeelaemaessae.pdf;jsessionid=5CA65153BD6B0F2DF741C95A025DD545?sequence=1
- Anita Saaranen-Kauppinen & Anna Puusniekka 2006. KvaliMOTV-menetelmänopetuksen tietovaranto (verkkojulkaisu). Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 29.4.2021. <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/>
- Auvinen, P., Heikkilä, J., Illola, H., Kallioinen, O., Luopajarvi, T., Raij, K., Roslöf, J. 2010. Suositus tutkintojen kansallisen viitekehyksen (NQF) ja tutkintojen yhteisten kompetenssien soveltamisesta ammattikorkeakoulussa. Arene rehtorivaltuusto. Viitattu 21.3.2021. http://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2018/arene_ngf.pdf
- Degree tutorointi. N.d. JAMKO. Viitattu 27.4.2021 <https://www.jamko.fi/tutorointi/degree-tutorointi/>
- Edelheim, J. Ilola, H. 2017. Matkailututkimuksen avainkäsitteet.
- Tunkkari-Eskelinen, M. 2017. Matkailutyö. In J. Edelheim & H. Ilola (Eds.), Matkailututkimuksen avainkäsitteet kirjassa.
- Fletcher, J., Fyall, A., Gilbert, D., Wanhill, S. 2018. Tourism: Principles and practice. 6. painos. Harlow: Pearson.
- Globalisaatio ja maahanmuutto. 2018. Monikulttuurisuuden kohtaaminen kansalaisopistoissa – koulutusmateriaali 2018. Viitattu 3.5.2021. <https://peda.net/kol/foorumi/m/mkk/t3mst/gim>
- International Recommendations for Tourism Statics 2008. 2010. United Nations. Viitattu 17.3.2021. https://unstats.un.org/unsd/publication/Seriesm/SeriesM_83rev1e.pdf#page=1
- Kansainvälinen tutorointi. N.d. JAMKO. Viitattu 27.4.2021. <https://www.jamko.fi/tutorointi/kansainvalinen-tutorointi/>
- Korkeakouluopinnot. N.d. Mara. Viitattu 4.5.2021. <https://www.mara.fi/toimiala/ura-matkailu-ja-ravintola-alalla/alan-tutkinnot/korkeakouluopinnot>
- Matkailu- ja ravintola-ala, koti- ja laitostalous. Opintopolku. N.d. Viitattu 20.7.2019. <https://www.opintopolku.fi>

Matkailu- ja ravitsemisala. N.d. Viitattu 4.5.2021. <https://www.jamk.fi/fi/Koulu-tus/Matkailu-ja-ravitsemisala/>

Miksi restonomia tarvitaan? 2014. Akavan erityisalat. Viitattu 4.5.2021. https://www.akavanerityisalat.fi/files/4889/Ammattina_restonomi_uusi.pdf

Modly, T. 2016. Five megatrends and their implications for Global Defences & Security. Viitattu 22.4.2021 <https://www.pwc.com/gx/en/government-public-services/assets/five-megatrends-implications.pdf>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2017. Korkeakoulutus ja tutkimus 2030- visiotyö. <https://minedu.fi/documents/1410845/4177242/OKM+visiotyo%CC%88%2C+Demoksen+yhteiskehitta%CC%88misprosessi.pdf/c14c31fd-8bfa-485c-9cc5-e92174f902e4/OKM+visiotyo%CC%88%2C+Demoksen+yhteiskehitta%CC%88misprosessi.pdf>

Opetushallitus. N.d. Tilastoja korkeakoulujen opiskelijoiden ulkomaanjakoista. Viitattu 20.4.2021. <https://www.oph.fi/fi/tilastot/tilastoja-korkeakouluopiskelijoiden-ulkomaanjakoista>

Piilotettu osaaminen- raportti. 2013. Demos Helsinki. Viitattu 20.3.2020. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/28224_piilotettu_osaaminen_raportti_valmis_paivitetty092013_0.pdf

Pisa tutkimus ja Suomi. N.d. Opetus- ja kulttuuriministeriö. <https://minedu.fi/pisa>. Viitattu 25.3.2021.

PREPARING OUR YOUTH FOR AN INCLUSIVE AND SUSTAINABLE WORLD. 2018. The Organisation for Economic Co-operation and Development. <https://www.oecd.org/pisa/Handbook-PISA-2018-Global-Competence.pdf> Viitattu 8.4.2020.

Restonomitutkinto ammattikorkeakoulusta 2019, Matkailu- ja ravintolapalvelut Mara. Viitattu 15.7.2019. <https://www.mara.fi/toimiala/ura-matkailu-ja-ravintolalalla/alan-tutkinnot/korkeakouluopinnot.html>

Teeri, T. 2019. Jokaiselle mahdollisuus kansainvälistymiseen. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Viitattu 22.4.2021. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161526/OKM_2019_15_Jokaiselle_mahdollisuus_kansainvalistymiseen.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Terveyskirjasto. 2021. Uusi koronavirus (COVID-19). Viitattu 23.4.2021. <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk01257/uusi-koronavirus-covid-19?q=korona%20virus>

Tutustu kansainväliseen JAMKiin. N.d. JAMK. Viitattu 25.4.2021. <https://www.jamk.fi/fi/Tietoa-JAMKista/Kansainvalisyys/>

Vaihtomahdollisuudet. N.d. JAMK. Viitattu 3.5.2021. <https://www.jamk.fi/fi/Tietoa-JAMKista/Kansainvalisyys/Opiskelijoiden-kansainvalinen-JAMK/Kansainvalistyminen-opiskelussa/Ulkomaille-opiskelemaan-tai-harjoittelemaan-osana-JAMKin-tutkin-toa/Vaihtomahdollisuudet/>

Valkonen J. & Veijola S. 2008. Töissä tunturissa – Ajatuksia ja kirjoituksia matkailutyöstä. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus. Viitattu 1.11.2019. <https://www.ulapland.fi/loader.aspx?id=641dd1e8-d915-490d-a972-7e8b7a1c7ff2>

Veijola, S. 2013. Matkailututkimuksen lukukirja. Porvoo: Bookwell.

Who we are. The Organisation for Economic Co-operation and Development. N.d. Viitattu 25.3.2021. <http://www.oecd.org/about/>

Liitteet

Liite 1. Apukysymykset haastatteluihin

Matkailualan restonomiopiskelijoiden näkemyksiä kansainvälisyydestä

Sini Heikura L4287

Opinnäytetyö

Kesäkuu 2021

Apukysymyksiä haastatteluihin

- Minkä vuoden restonomiopiskelija olet ja mikä on suuntautumisesi opinnoissa?
- Onko käsite kansainvälinen osaaminen tuttu?
- Mitä sinulle tulee ensimmäisenä mieleen kansainvälisestä osaamisesta?
- Mitä kansainvälinen osaaminen on sinun mielestäsi?
- Miten arvioisit sinun tämänhetkisen kansainvälisen osaamisesi?
- Miten kansainvälistä osaamista voi kerätä?
- Mitä hyötyä kansainvälisestä osaamisesta on?
- Oletko suorittanut ulkomaan opiskelijavaihtoa tai työharjoittelua?
- Mikä on tärkein oppi mitä tulee ensimmäisenä mieleen, kun ajattelet ulkomaan opiskelijavaihtoa/työharjoittelua?
- Onko ulkomaan harjoittelulla/opiskelijavaihdolla ollut vaikutusta kansainväliseen osaamiseesi?
- Onko kotikansainvälisyydellä (esim. ulkomaalaisten kanssa oleskelu/tutorointi) kerätty kansainvälinen osaaminen saman arvoista kuin ulkomaanvaihdolla/työharjoittelulla kerätty kansainvälinen osaaminen?
- Pitäisikö matkailurestonomiopiskelijoilla olla opinnoissa pakollista kansainvälisyys toimintaa/opintoja?
- Miksi pitäisi tai miksi ei?